

Miðvikan

Alfred Haraldsen: Misti pápan í bátavanlukkuni í Elduvík í 1919

Vit hava hitt Alfred Haraldsen úr Elduvík. Hann er 96 ára gamal og hevur búð í Elduvík mest sum alt lívið. Í hesi og komandi tvær Miðvikurnar kemur Alfred at greiða frá Elduvík og sínum lívi

Alfred Haraldsen hevur upplivað flestu broytingar í samfelagnum

Dungahúsini, haðani pápi Alfred var ættaður

1. partur

Alfred er ein søgufróður maður og dugir væl at greiða frá. Hann hevur eisini roynt eitt sindur av hvørjum. Alfred hevur búð heima hjá sær sjálvum í Elduvík til fyrst í ár. Nú er hann komin á ellis- og røktarheimið í Runavík, har hann trívist væl.

Alfred: Katolikkar í Elduvík

Fyrstu ferð Elduvík er nevnd er í Hundabrævinum frá um 1350. Annars sigst, at katolikkar hava verið virknir í Elduvík og eru fleiri minni um hetta í bygdini. Elias Karl í Oyndarfirði fortaldi mær, at ein katolikkaprestur búði í Elduvík. Hann segði eisini, at ein búði í Oyndarfirði. Mus æt hann. Músasteinur er eitt minni um hann.

Har, sum kirkjan í Elduvík stendur nú, var ein grótgrund omanfyri. Hetta var hildið at hava verið bønhus hjá katolikkum. Onnur minni um hesa tíðina er Kristinisteinur, og fram við ánni er Knæfallasandur. Navnið sigur, at hetta hevur verið ein biðistaður.

Kyrjasteinur stendur heim ímóti Oyndarfirði omanfyri bøin, hetta navnið vísir eisini til kirkju, sum hevur verið.

Kirkja kom í Elduvík í 1951. Áðrenn tað var kirkjugongd í skúlanum,

sum hevði torn tá og klokku eisini. Prestur kom so viðhvørt. Kirkjugarðurin kom í 1924. Abbi mín, Antines, var tann fyrsti, sum varð grivin í kirkjugarðinum. Áðrenn tað vóru líkini grivin í Oyndarfirði. Tey vórðu vanliga borin gjøgnum líðina, um tað ikki var farandi við báti. Hetta var ein strævin gongd.

Betri samband við Elduvík fyrr enn nú

Tað mundu búgva eini 100 fólkhér, tá ið eg var smádrongur. Her er sanniliga nógv broytt. Síðst eg frætti vóru seks fólkhér í bygdini. Til fyri kortum vóru vónir fyri, at Elduvík fór at yvirliva við barnafamiljum, sum vóru. Men tær eru fluttar av bygdini aftur.

Tá mundu vera eini 20 børn í skúlanum. Lærari var Johanna Joensen, hon var úr Garðshorni í Oyndarfirði. Seinni vóru fleiri lærarar, tað var ofta skift. Ein var Sjørður Joensen frá Gjógv, beiggi Sigurð, kenda sakføraran. Hjá okkum var ferðalærari, sum var tvær vikur í Elduvík og eina viku í Funningsfirði. Tað var ikki so langt at ganga, men lærarin gisti í Funningsfirði ta vikuna, hon var lærari har. Tað var eingin vegur millum bygdin tá. Vit plagdu at føra lærarinnuna við báti inn í Funningsfjørð.

Sambandið til Elduvíkar kundi tá vera Smiril ella Pride, sum komu higgar mikudag, týsdag og fríggjadag. Tað var í veruleikanum betri samband tá enn í dag, nú einki regluligt samband er til Elduvíkar.

Misti pápan 2 ára gamal

Egeri føddur 10. oktober 1916. Longu tvey ára gamal misti eg pápan. Í 1919 hendi ein stór vanlukka fyri bygdina. Teir vóru farnir til útróðrar 8. februar, og tað var gott veður. Báturin var upprunaliga nevndur Flid, men bleiv kallaður Ognarbáturin, tí frá byrjan av vóru átta eigarar.

Eg havi fyri kortum hoyrt, at teir sóu eitt ljós yvir neystini, áðrenn teir fóru, og kann hetta hava verið eitt varsil. Tá teir komu aftur av útróðri og komu inn um Funningsmúlan, kom ein trolari framvið teir. Teir veittraðu eftir honum at fáa sleip, og tann beinan vildi trolarin geva teimum.

Eg havi hoyrt, at skiparin bað menninar koma uppá dekkið, meðan báturin varð sleipaður. Men tað vildu teir ikki.

Jógvan, eldri fosturbeiggi mín, sat uppi á loftinum og sá tilburðin. Hann hevur greitt soleiðis frá:

“Hetta var eitt leygarkvøld, eg sá tá trolaran kom undan við bátinum

uppá sleip, og eg skundaði mær at siga mostir, mammu Alfred, frá. Tá vit komu aftur til vindeygad, lá trolarin bara og mól runt. Vit vistu einki, men ein kona á Dunganum kom inn og bað mostur koma, tí onkur hevði fingið skaða. Hon skuldi taka okkum báðar við. Tá vit komu inn, og hon spurdi, hvør var sjúkur, fingi vit at vita, hvussu vordíð var.”

Har fóru seks mans í góðum árum, og tað merktist í vanlukku mát í eini so lítlari bygd.

Dimmalætting skrivaði 12.2 1919 um henda tilburðin:

“Ognarbáturin hevði verið á Norðhavinum og var á veg inn aftur. Tað var nógvur vindur av útsynningi suðri, so teir royndu at koma sær inn. Tá teir komu út fyri Gjáar bygd, møttu teir tveimum bretskum trolarum, ið vóru á veg inn til Fuglafjarðar. Bátsmenninir bóðu um hjálp og trolarin Mollyhawk fór til teir og blakkaðu teimum ein trossa, sum teir smoygdu um framstavnin og inn undir fremsta toftubekk, og ein maður helt um endan. Tveir mans har frammi syrgdu fyri at halda bátin passaliga langt frá trolaranum. Men tá trolarin við bátinum uppá sleip var komin inn á Funningsfjørð, gleið trossin av fram-

stavninum, so báturin legðist tvørs av aldunum, fylltist við sjógv og koppaði.”

Tveir menn bjargaðust. Teir vóru 24 ára gamli Sivert Frederik Høgnesen, Sjørður á Mýrini kallaður, og pápabeiggi, Jóhan Haraldsen, á Dunganum, sum var 37 ár.

Hinir seks, sum druknaðu, vóru: Brøðurnir Hans Hendrik, 32 ár, og Jóan Henrik Høgnesen, 28 ár, á Mýruni, annar teirra var trúlovaður.

Brøðurnir Johannes, 34 ár, og Marius Garðshorn, 29 ár, á Brúgv.

Poul Johannes Poulsen 55 ár, giftur við Siggú úr Fuglafirði og Sofus Haraldsen, 35 ár, pápi mín.

Tann 6. november 1994 var ein minnispláta fyri hesar menn avdúkað í kirkjuni í Elduvík.

Á skránni fyri hetta minningarhald var hetta versið prentað:

Róðu teir sólarkós
Undir vakandi himli
Sangur og áralag
Enn tey í lotinum reka
Lýsir nú eftir í slóð
Har garpar í kærleiksyрки
Løgdu forløg og lív í Harrans hond.

Søgan hjá Jógvani

Eg var einsamalt barn, og eg var